

De Controverse rond Efeziërs 2:8

Indien niet anders vermeld komen de Schriftaanhalingen uit de Herziene Statenvertaling (HSV)

Samengesteld door M.V. 12-8-2012. Update 8-6-2024 (weergave SV 1637, uitbr. voetnoten, links)

Efeziërs 2:8-9

Het woord “zalig”, Grieks *sozo*, heb ik hier vertaald door “gered” (zie Strong’s Concordance bij dit woord).

“8 Want uit **genade** (*charis*)¹ bent u **gered** (*sozo*)² geworden, door het **geloof** (*pistis*)³ en **dat** (*touto*)⁴ niet uit u, het is de **gave** (*doron*)⁵ van God; 9 niet uit werken, opdat niemand zou roemen”.

De eeuwenoude controverse

Er zijn van oudsher twee tegengestelde, elkaar heftig bestrijdende zienswijzen, over wat in Efeziërs 2:8 bedoeld wordt met “de **gave** (*doron*) van God”, namelijk:

1. **Geloof** is de gave van God.
2. **Redding** is de gave van God.

Het centrale punt daarbij is het aanwijzend voornaamwoord “**dat**” (*touto*) in dit vers. De opgeworpen kwestie is dan: waar slaat het woordje “**dat**” precies op? Slaat het op “**gered**” of op “**geloof**”?

Aanhangers van punt 1

Gereformeerden stellen doorgaans dat het aanwijzend voornaamwoord “dat” op “geloof” slaat.

Efeziërs 2:8 wordt dan gelezen als: “Want uit genade bent u gered geworden, door het geloof en **dat u gelooft** is niet uit u, het is een gave van God”.

Zij willen daarbij de menselijke verantwoordelijk zo goed als helemaal wegdrücken en uitsluitend op Gods soevereiniteit wijzen. Sommigen gaan zelfs zover met te beweren dat de wedergeboorte het geloof voorafgaat!

Maar dat is in strijd met de Schrift. Deze wijst sterk op de menselijke verantwoordelijkheid. Als een mens de gave van God wil ontvangen dan moet **hij** dat zich **toe-eigenen in geloof** (Johannes 1:12).

Aanhangers van punt 2

Anderen zeggen dat het aanwijzend voornaamwoord “dat” op “redding” slaat en *niet* op geloof.

Efeziërs 2:8 wordt dan gelezen als: “Want uit genade bent u gered geworden, door het geloof en **dat u gered bent** is niet uit u, het is een gave van God”.

¹ Strong’s code 5485: **charis**: from *χαίρω* - *chairo* 5463; graciousness (as gratifying), of manner or act (abstract or concrete; literal, figurative or spiritual; especially the divine influence upon the heart, and its reflection in the life; including gratitude):--acceptable, benefit, favour, gift, grace(-ious), joy, liberality, pleasure, thank(-s, -worthy).

² Strong’s code 4982: **sozo**: from a primary *sos* (contraction for obsolete *saos*, "safe"); **to save**, i.e. deliver or protect (literally or figuratively):--heal, preserve, save (self), do well, be (make) whole.

³ Strong’s code 4102: **pistis**: from *πειθω* - *peitho* 3982; persuasion, i.e. credence; moral conviction (of religious truth, or the truthfulness of God or a religious teacher), especially reliance upon Christ for salvation; abstractly, constancy in such profession; by extension, the system of religious (Gospel) truth itself:--assurance, belief, believe, faith, fidelity.

⁴ Strong’s code 5124: **touto**: neuter singular nominative or accusative case of *οὗτος* - *houtos* 3778; that thing:--here (-unto), it, partly, self(-same), so, that (intent), the same, there(-fore, -unto), this, thus, where(-fore).

⁵ Strong’s code 1435: **doron**: a present; specially, a sacrifice:--gift, offering.

De gave van God is redding en het geloof willen zij graag reserveren tot een exclusieve taak voor de mens alleen.

Waar slaat het aanwijzend voornaamwoord “dat” op?

Het Griekse *touto* of “dat” kan taalkundig-technisch in het Grieks op beide woorden slaan. Sommigen grijpen dit aan als een bijkomende ondersteuning voor hun zienswijze dat *touto* op “gered” (*sozo*) slaat en niet op “geloof” (*pistis*).

Ik bespaar u verder alle haarkloverijen die men aanvoert (en dat zijn er nogal wat).

Waar dan slaat het aanwijzend voornaamwoord “dat” (*touto*) op? Kan een gewoon mens door eenvoudige lezing dan niet weten waar “dat” (*touto*) op slaat? Is de Schrift slechts geschikt voor zeggende specialisten in dit of dat? Dat zullen we hier verder bespreken.

Nu, het zal in de ogen van die mensen wel aan mijn eigen simpelheid liggen, maar ik heb TOTAAL geen moeite met Efeziërs 2:8! En met mij talloze andere eenvoudig ingestelde christenen, zij die de Bijbel lezen zonder menselijke vooringenomenheden. Of moet ik zeggen: mensen die hierin niet beïnvloed werden door vlees en duivel? Ik kan alleszins niet snappen hoe anders mensen tot zulke dwaze strijdvragen komen.

Laten we Efeziërs 2:8-9 eens opnieuw lezen, biddend en eenvoudig. We zetten er ook nog de interessante kanttekeningen uit 1637 bij (ja, zo oud zijn ze):

Efeziërs 2:8-9 SV1637	Originele Kanttekeningen SV1637
8 Want uit <u>genade zijt</u> ²⁴⁾ gij <u>zalig geworden</u> ²⁵⁾ <u>door het geloof</u> , ²⁶⁾ en <u>dat niet uit u</u> , ²⁷⁾ het is Gods gave; 9 <u>niet uit de</u> ²⁸⁾ werken, opdat niemand roeme.	²⁴⁾ Of, door de genade, namelijk van God in Christus, gelijk in Ef. 2:7 is verklaard. ²⁵⁾ Dat is, van de zonde en de straf der zonde verlost, en tot erfgenaam der eeuwige zaligheid gesteld. ²⁶⁾ Namelijk waardoor deze genade Gods in Christus van ons wordt aangenomen en ons toegeëigend; Joh. 1:12; Rom. 3:24, 25. ²⁷⁾ Namelijk dat is niet uit u, dat gij gelooft. Want anders zou de apostel één ding tweemaal zeggen, en niet alleen de zaligheid zelve, maar ook het geloof is ene gave Gods . Zie Fil. 1:29; 2 Tim. 1:9, enz. ²⁸⁾ Namelijk noch in het geheel, noch ten dele. Zie Rom. 4:4, 5 en Rom. 11:6; gelijk ook de volgende woorden uitwijzen. (Benadrukkingen in donkerrood door M.V.)

Ziet u niet gelijk in dat het woordje “dat” zowel op “gered” als op “geloof” slaat, net zoals de oude voetnoot 27 het zegt? Zowel redding als geloof zijn samen “de gave van God”. Gered worden is de gave van God maar ook het geloof is uit God, “niet uit u”, niet de verdienste van de mens, “opdat niemand zou roemen” zegt vers 9 erbij, uiteraard, want ook in het geloof kunnen wij niet roemen en is er geen aanleiding dat we zouden kunnen roemen! Kan het nog duidelijker?

Van menselijke kant gezien wordt de genade hem door *geloof* toegeëigend, maar van Gods kant wordt de genade ons door Hem *verleend*:

Johannes 1:12: “Maar **allen die Hem aangenomen hebben**, hun heeft **Hij macht gegeven** kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven”.

Hier zien we:

1. Wij moeten Christus aannemen (onze verantwoordelijkheid)
2. Christus maakt ons tot kinderen van God (Gods voornemen vóór de tijden der eeuwen)

Er zijn altijd twee luiken aan de redding: 1. Wij moeten geloven, en 2. Gods reddende actie. En toch is alles Gods werk, zowel het geloven als het redden.

Hier teksten die zeggen dat alles Gods werk is⁶:

- Filippenzen 1:29: “Want aan **u** is het **uit genade gegeven** in de zaak van Christus niet alleen in Hem te **geloven**, maar ook voor Hem te **lijden**”.
- Filippenzen 2:13: “want het is God, Die in u werkt **zowel het willen** als het werken, naar Zijn welbehagen”
- 2 Timotheüs 1:9: “**Hij** heeft ons **zalig gemaakt** [= gered] en **geroepen** met een heilige roeping, niet overeenkomstig onze werken, maar **overeenkomstig Zijn eigen voornemen en genade**, die ons gegeven is in Christus Jezus **vóór de tijden der eeuwen**”.
- Romeinen 9:15-16: “Want Hij zegt tegen Mozes: Ik zal Mij ontfermen over wie Ik Mij ontferm en zal barmhartig zijn voor wie Ik barmhartig ben. 16 **Zo hangt het dan niet af van hem die wil**, ook niet van hem die hardloopt, **maar van God Die Zich ontfermt**”.
- **Johannes 6:37a: “Alles wat de Vader Mij geeft, zal tot Mij komen”.**

Niettegenstaande dit kan van hen die verloren gaan gezegd worden⁷:

- Mattheüs 23:37: “Maar **u hebt niet gewild**”. (Schuldverwijt naar de mens toe).
- Johannes 5:40: “En toch **wilt u niet** tot Mij komen opdat u leven hebt”. (Schuldverwijt naar de mens toe).
- Openbaring 22:17: “En laat **hij die wil**, het water des levens nemen, voor niets”. (Uitnodiging en opdracht voor de mens).
- **Johannes 6:37b: “wie tot Mij komt, zal Ik beslist niet uitwerpen”.**

Dit lijkt voor velen onbegrijpelijk en tegenstrijdig te zijn, maar toch leert de Schrift dit als zuivere waarheid. En dit is niet zo onbegrijpelijk als wat sommigen ervan maken.

Het is beslist zo dat de eeuwige bestemming van een persoon voorbeschikt is door Gods soevereine decreet, *vóór* de grondlegging der wereld (zie bv. Efeziërs 1:4). Dit houdt in dat bepaalde mensen voor redding zijn uitverkoren, en andere ongemoeid worden gelaten in hun strafschuldige toestand (Johannes 6:37a).

En toch gaat God voor het behoud van de mens niet voorbij aan ‘s mensen vrije wilskeuze, want ieder die tot de Heer Jezus komt zal behouden worden (Johannes 6:37b).

Er zijn twee dimensies aan het reddingsproces, eerstens Gods uitverkiezende genade en werkzaamheid (*predestinatie*), en tweedens de keuze van de mens (*vrije wil*). Predestinatie elimineert niet de vrije wilskeuze van elk individu, en omgekeerd elimineert deze vrije wil geenszins de predestinatie.

God weet immers van tevoren (naar Zijn voorkennis) wie zal “willen”, en wie “niet zal willen”, en Hij weet van tevoren wie Hij kan “trekken” (Johannes 6:44) opdat zij zouden willen komen, en daarom laat Hij sommigen ongemoeid en trekt Hij anderen tot Zich om ze volgens Zijn voornemen uit te redden. Een voorbeeld naar wat ik las van dr. M.R. De Haan: Een vader zet 2 borden extra klaar voor de 5 kinderen van de burens die in zijn tuin zijn komen spelen, zodat zij na afloop kunnen mee-eten. Waarom slechts 2 borden en geen 5? Deze vader weet dat van die 5 maximum 2 kinderen zullen ingaan op zijn uitnodiging. Iedereen is uitgenodigd, maar slechts een deel gaat erop in. Hij kent ze en weet hoe ze zijn. En God is alwetend en handelt navenant.

Geen enkel mens kan *op zichzelf* tot God komen, maar God trekt mensen door de Heilige Geest, en Hij weet wie daarop positief zullen reageren, en God opent de harten van mensen die geschikt zijn. Zo opende God het hart van Lydia de purperverkoopster in Thyatira, zodat zij acht gaf op wat door

⁶ NT-Teksten over **God moet de redding doen**: Mt 1:21; Mt 11:27; Mt 16:17; Mt 24:22; Jh 5:21; Jh 15:16; Jh 6:37a, 39; Jh 17:2-12, 24; Jh 6:44, 45, 65; Hd 2:47; Hd 13:48; Hd 16:14; Rm 3:10-11; Rm 8:30; Rm 9:11; Rm 9:15-16, 18; Ef 1:4-5; 2Th 2:13-14; Hd 18:27b; Ef 2:8; 2Tm 1:9; 1Pe 1:2; Op 17:14. Fp 1:29; Fp 2:13; etc.

⁷ NT-Teksten over **de mens moet willen geloven**: Lk 2:10-11; Mt 11:28; Jh 8:24; Mt 23:37; Jh 1:12; Jh 3:15-16, 36; Jh 5:24; Jh 6:37b; Jh 6:35; Jh 6:47; Jh 5:40; Hd 2:37-38; Hd 2:40; Hd 13:38-39; Hd 16:30-31; Hd 17:27; Hb 6; Rm 4:5; Rm 9:33; Rm 10:9; Rm 10:11-13, 17; Rm 10:21; Ef 1:12-13; 2Th 2:10, 12; 1Tm 2:3-4; 1Pe 1:21-22; Op 22:17; etc.

de prediker, in dit geval Paulus, gezegd werd. Dit is in overeenstemming met Johannes 6:44: “Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem **trekt**”.

Dit hele gebeuren van de gave van God aan de mensen, ligt binnen het geheimenis van Gods inzicht in mensen én Zijn soevereiniteit, maar tegelijk mogen wij weten dat Hij op zich niet aan de wil van mensen voorbijgaat. Is dat voor ons niet voldoende om weten? Is dat op zich zo moeilijk te begrijpen? God zal iedereen aannemen naar Zijn voornemen, en al wie Hem aanneemt zal Hij niet afwijzen (Johannes 6:37).

God roept daarom **alle** mensen op om simpelweg **hun eigen verantwoordelijkheid** op te nemen en te geloven en zich de gave Gods toe te eigenen. Hierna enkele teksten:

- “Opdat **ieder** [→ iedereen is uitgenodigd] die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat **ieder** [→ iedereen is uitgenodigd] die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. ... **Wie** [→ iedereen is uitgenodigd] in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven” (Johannes 3:15, 16, 36)
- “Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: **Wie** [→ iedereen is uitgenodigd] Mijn woord hoort en Hem gelooft Die Mij gezonden heeft, **die** heeft eeuwig leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven” (Johannes 5:24)
- “Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: **Wie** [→ iedereen is uitgenodigd] in Mij gelooft, heeft eeuwig leven” (Johannes 6:47).

Deze teksten in Johannes heb ik gretig aangenomen toen ik ze las, in 1981, en ik werd wedergeboren. Ik vond ze duidelijk een uitnodiging die ook voor mij geldig was, en ik ben erop in gegaan. De Heer had mij zover “getrokken” dat ik dat kon doen, terwijl ik voorheen nog dwaalde in een sekte, en de tijd er nog niet rijp voor was. Het was duidelijk voor mij dat zowel het geloof en de redding uit God waren, maar de Heer heeft jaren de tijd genomen om mij te trekken tot het punt dat ik Zijn uitnodiging aannam en tot bekering kwam. Hij wist van tevoren dat Zijn werk zou resulteren in bekering. Hij kent mij, en Hij kent ook u.

Besluit

We moeten daarom in volgende dingen tegelijk geloven, zonder dat ze in strijd zijn met elkaar:

- Uitverkiezing naar Gods soevereine wil en genade (zoals bv. Johannes 6:37a; Handelingen 16:14; 2 Timotheüs 1:9)
- Uitverkiezing naar Gods voorkennis (zoals bv. 1 Petrus 1:2a; Johannes 6:64).
- Predestinatie of voorbeschikking, vóór de grondlegging der wereld (zoals bv. Efeziërs 1:4; Mattheüs 25:34; Openbaring 17:8; 2 Timotheüs 1:9).
- Vrije wilskeuze van de mens: ieders verantwoordelijkheid (zoals bv. Johannes 6:37b; Mattheüs 23:37; Johannes 5:40; Openbaring 22:17).

Van deze dingen wordt duidelijk gesproken in de Schrift. Hier hou ik het bij. Ik heb daar geen probleem mee, en geen enkel christen zou daar enig probleem van moeten en mogen maken!

Lees ook:

- Door Bob Kirkland: Calvinisme versus “gemaakt om te kiezen en te redeneren”:
<http://www.verhoevenmarc.be/PDF/calvinisme-vs-keuze.pdf>
- De soevereiniteit van God en de verantwoordelijkheid van de Mens met betrekking tot Redding:
http://www.verhoevenmarc.be/PDF/God-vs-Mens-redding_tabel.pdf
- Rubriek “Uitverkiezing, Predestinatie, Vrije Wil”:
<http://www.verhoevenmarc.be/reformed.htm#uitverkiezing>

- Rubriek “De gevaren van Gereformeerde Theologie”:
<http://www.verhoevenmarc.be/reformed.htm>
- Rubriek “Reformatie/Calvinisme”: <http://www.verhoevenmarc.be/#Reformatie>
- Rubriek “Voor wie stierf Christus?”:
<http://www.verhoevenmarc.be/voor-wie-stierf-christus.htm>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm